

ΝΕΕΣ ΕΠΟΧΕΣ

Ι Δ Ε Ε Σ • Δ Ι Α Λ Ο Γ Ο Σ • Π Ρ Ο Β Λ Η Μ Α Τ Ι Σ Μ Ο Ι

ΗΠΑ: Μια νέα εποχή;

«Ο δρόμος είναι μακρύς, αλλά απόψε, χάρη σε αυτό που καταφέραμε σε αυτές τις κρίσιμες εκλογές, η Αμερική αλλάζει σελίδα» είπε ο Μπαράκ Ομπάμα ενώπιον 200.000 υποστηρικτών του στο Γκραντ Παρκ του Σικάγου, μετά τα αποτελέσματα που τον έφεραν νικητή και νέο πρόεδρο των ΗΠΑ. «Ο δρόμος μπροστά μας θα είναι μακρύς» είπε και συνέχισε: «Η άνοδος μας δύσκολη. Ενδεχομένως να μη φτάσουμε εκεί σε έναν χρόνο ή, ακόμη, σε μία θητεία. Αλλά δεν ήμουν ποτέ πιο αισιόδοξος

από όσο είμαι σήμερα ότι θα φτάσουμε στο τέρμα του». Πράγματι ο Μπαράκ Ομπάμα καλείται να αντιμετωπίσει μια σειρά προκλήσεις. Οι ΗΠΑ διολισθαίνουν στη χειρότερη κρίση από το κραχ του 1929 και ο ίδιος καλείται τώρα να διασώσει την αμερικανική μεσαία τάξη. Η απομάκρυνση των αμερικανικών στρατευμάτων από το Ιράκ είναι το δεύτερο σημαντικό στοιχείο του, όπως επίσης και τα θέματα τρομοκρατίας. Από την άλλη πλευρά, ο Ομπάμα έχει δηλώσει ότι ένας από τους βασικούς

του στόχους είναι και η ενίσχυση των δεσμών με τους παραδοσιακούς συμμάχους των ΗΠΑ, συμπεριλαμβανομένων αρκετών ευρωπαϊκών χωρών. Αλλά και οι συγχροί της Ευρώπης δηλώνουν έτοιμοι για μια «νέα αρχή» με τις ΗΠΑ. Η κρίση στις σχέσεις ΗΠΑ - Ρωσίας αλλά και η πολιτική για το περιβάλλον και την ενέργεια είναι άλλες δύο προκλήσεις. Θα τα καταφέρει ο νέος πρόεδρος, εγκαινιάζοντας ένα νέο κεφάλαιο στην ιστορία της υπερδύναμης;

Η άνοδος της άλλης Αμερικής

ΤΟΥ Σ. ΚΑΛΥΒΑ

Είμαι ίσως δύσκολο να περιγράψει κανείς την ατμόσφαιρα στην Αμερική την Τρίτη το βράδυ, όταν ανακοινώθηκε η νίκη του Μπαράκ Ομπάμα. Ο ενθουσιασμός ήταν πρωτόγνωρος, όπως και η συγκίνηση. Ο πρώην υπουργός Εξωτερικών Κόλιν Πάουελ περιέγραψε την ατμόσφαιρα αυτή καλύτερα από όλους, μιλώντας για μια νύχτα που θύμιζε Χριστούγεννα ή Πρωτοχρονιά. Πώς εξηγείται ένα τέτοιο ξέσπασμα; Και τι σημαίνει ο θρίαμβος του Ομπάμα;

Ας ξεκινήσουμε από το δεύτερο σκέλος. Τα τελευταία οκτώ χρόνια οι ΗΠΑ βίωσαν τα αδιέξοδα στα οποία τις οδήγησαν ο ιδεολογικός φανατισμός σε συνδυασμό με τη συστηματική κακοδιοίκηση. Η καταστροφή της Νέας Ορλεάνης, το φιάσκο του Ιράκ και η κατάρρευση του τραπεζικού συστήματος υπήρξαν οι κορυφαίες στιγμές μιας οκταετίας η οποία δομήθηκε κυρίως επάνω στην τυφλή πίστη σε μια ακραία ιδεολογία. Από την άποψη αυτή η νίκη του Ομπάμα αποτελεί μια πολιτική «διόρθωση» και σηματοδοτεί την

επιστροφή της Αμερικής στον πραγματισμό και στο κέντρο.

Πώς συμβιβάζεται, όμως, ο πραγματισμός αυτός με τον άκρατο ενθουσιασμό και την πρωτοφανή κινητοποίηση που οδήγησε στον θρίαμβο του Ομπάμα; Υπάρχει βέβαια ο φυλετικός συμβολισμός: πολλοί μαύροι δεν είχαν καν εκλογικά δικαιώματα πριν από 50 χρόνια, ενώ ως τη δεκαετία του '20 το λιντσάρισμα δεν ήταν ασυνήθιστο σε ορισμένες Πολιτείες του Νότου.

Η σημασία της νίκης του Ομπάμα, όμως, ξεπερνά κατά πολύ τον σημαντικό αυτό συμβολισμό: εκφράζει το ξέσπασμα μιας άλλης Αμερικής, η οποία μετά το τέλος του πολέμου του Βιετνάμ βρέθηκε στο πολιτικό περιθώριο.

Περιχαρακωμένη στις πανεπιστημιακές πόλεις, τον κόσμο των τεχνών και του θεάματος, αλλά και των νέων τεχνολογιών, τη Νέα Υόρκη, το Σαν Φρανσίσκο και κάποιες άλλες πόλεις, αυτή η άλλη Αμερική βίωσε τραυματικά την επικράτηση μιας ιδεολογίας που βρήκε την πλήρη έκφρασή της στον απερχόμενο πρόεδρο Μπους, τη φαιδρή Σάρα Πέιλιν, αλλά και την κομι-

“
Η νίκη του Ομπάμα εκφράζει το ξέσπασμα μιας άλλης Αμερικής που μετά το τέλος του πολέμου του Βιετνάμ βρέθηκε στο πολιτικό περιθώριο

κοτραγική φιγούρα του Τζο του υδραυλικού που ο Τζον Μακ Κέιν μετέτρεψε σε κεντρικό στοιχείο της προεκλογικής εκστρατείας. Η αλαζονεία, η επιθετικότητα, ο σκοταδισμός και η περιφρόνηση για την επιστήμη, ο επαρχιωτισμός, η αδιαφορία για μεγάλα παγκόσμια προβλήματα όπως το περιβάλλον και η τυφλή προσήλωση σε μια οπισθοδρομική θρησκευτική πίστη έγιναν συνώνυμα της Αμερικής. Η άλλη Αμερική έχασε κάθε πολιτικό έρεισμα, καθώς η άποψη ότι η μίμηση των Ρεπουμπλικανών ήταν μονόδρομος για την εξουσία επιβλήθηκε ως το κυρίαρχο δόγμα στην καρδιά ενός φοβισμένου και άτολμου Δημοκρατικού Κόμματος. Τελευταία του εκπρόσωπος η Χίλاري Κλίντον, η οποία υπερψήφισε τον πόλεμο στο Ιράκ στη βάση αυτής ακριβώς της λογικής.

Ο Μπαράκ Ομπάμα έδωσε φωνή σε αυτή την άλλη Αμερική. Με βασικό όπλο τους νέους και κεντρικό σύνθημα τον τερματισμό του πολέμου στο Ιράκ βρήκε σε αυτήν το πρώτο του εκλογικό έρεισμα, κατορθώνοντας να κερδίσει την κρίσιμη προκριματική αναμέτρηση της

Αϊόβας τον περασμένο Ιανουάριο. Η νίκη αυτή τον ανέδειξε σημαντικό της αφροαμερικανικής κοινότητας και τον οδήγησε στην επικράτηση στις προκριματικές εκλογές. Οι ισπανόφωνοι προστέθηκαν στον συνασπισμό το καλοκαίρι. Έμνετο το τελευταίο κομμάτι του παζλ, η λευκή μικρομεσαία και εργατική τάξη, η οποία έκανε το αποφασιστικό βήμα μετά την πρόσφατη κατάρρευση των αγορών.

Η άνοδος της άλλης Αμερικής στην εξουσία συνιστά από μόνη της μια τεράστια αλλαγή. Αποτελεί επίσης μια μοναδική ευκαιρία και για την ίδια, αλλά και για τον κόσμο σε αυτή την κρίσιμη καμπή. Η πρόκληση είναι τεράστια, όπως και οι δυσκολίες. Με την ικανότητά του να εμπνεύσει και να κινητοποιήσει το πιο δυναμικό κομμάτι της Αμερικής και την επικράτησή του στον εκλογικό αυτό μαραθώνιο ο Μπαράκ Ομπάμα έδειξε ότι διαθέτει το όραμα και την κρίση για να ανοίξει νέους δρόμους.

Ο κ. Στάθης Καλίβας είναι καθηγητής της Πολιτικής Επιστήμης στο Πανεπιστήμιο του Γέιλ.